

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **P. J.**, zast. JUDr. Lubomírem Gajduškem, advokátem se sídlem Smetanova 841, Vsetín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 1. 2017, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 15. 5. 2018, č. j. 72 Ad 5/2017 - 63,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované specifikovanému tamtéž. Tím byly zamítnuty námitky stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 7. 9. 2016, č. j. X, jímž byla stěžovateli změněna výše invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Stěžejním podkladem pro vydání správních rozhodnutí byly posudky o invaliditě posudkové lékařky žalované ze dne 17. 8. 2016 a ze dne 14. 12. 2016, dle kterých je stěžovatelův zdravotní stav dlouhodobě nepříznivý a jedná se o invaliditu druhého stupně, neboť pokles jeho pracovní schopnosti činí 50 %. Jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti byla stanovena ankylozující spondylitida - forma axiální, postihující pouze páteřní struktury, forma periferní postihující i periferní klouby, forma rhizomelická postihující kořenové klouby (kyčle, ramena) se středně těžkým funkčním postižením podle kapitoly XIII oddílu E položky 3c přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti

posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Pro toto postižení je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 30 až 40 %. V případě stěžovatele byla horní hranice rozmezí zvýšena na 50 % (tedy o 10 procentních bodů) s ohledem na jeho možnost pracovního zapojení podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity (stěžovatel je profesí personalistou).

[3] Stěžovatel v žalobě prezentoval názor, dle kterého je invalidní ve třetím stupni (pokles pracovní schopnosti o minimálně 70 %), krajský soud proto za účelem posouzení jeho námitek vyžádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „první posudek“). Posudek byl vyhotoven 8. 6. 2017 se shodnými závěry, k jakým dospěla posudková lékařka žalované.

[4] S ohledem na stěžovatelova vyjádření krajský soud následně vyžádal ještě srovnávací posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (ze dne 28. 3. 2018, dále „srovnávací posudek“). I tato posudková komise dospěla k závěru, že stěžovatel je invalidní ve druhém stupni, nicméně lišila se v dílčích otázkách lékařského posouzení. U stěžovatele neshledala středně těžké funkční postižení podle položky 3c výše citovaného ustanovení přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, ale velmi těžké funkční omezení podle jeho položky 3e (rozhodující bylo zejména rozdílné hodnocení míry ztuhnutí páteře, nález bambusové páteře). Pro uvedené postižení je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti od 65 % do 75 %, u stěžovatele byla s ohledem na jeho pracovní zařazení (administrativní práce) shledána míra na spodní hranici rozmezí, tj. 65 %, což odpovídá invaliditě druhého stupně [viz citovaný § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění]. Na základě vyšetření stěžovatele a také jeho výpovědi komise uzavřela, že stěžovatel je schopen vykonávat administrativní (kancelářskou) práci na část úvazku s možným střídáním poloh vsedě a vestoje i s možností odlehčení a odstranění parestezie při chůzi. Výše zmíněné posudky hodnotila jako ne zcela dostatečné s ohledem na to, že při nich nebylo provedeno podrobné revmatologické vyšetření a revmatologické nálezy zařazené v dokumentaci pregnantně nezdůrazňovaly omezení hybnosti páteře.

[5] Krajský soud vycházel při posouzení věci ze srovnávacího posudku. Dle jeho hodnocení se vypořádala komise se všemi rozhodujícími skutečnostmi, náležitě zdůvodnila své závěry, vysvětlila, proč stěžovatelovo onemocnění podřadila pod výše citovaná ustanovení a z jakého důvodu zvolila dolní hranici stanoveného procentního rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti. Krajský soud nepřisvědčil požadavku stěžovatele na zvýšení procentního rozmezí podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity – navýšit lze pouze horní hranici a pokles stěžovatelovy pracovní schopnosti byl hodnocen na spodní hranici. Při posuzování invalidity přitom nejde jen o posouzení stupně a charakteru onemocnění, ale také o zhodnocení dopadu onemocnění na pracovní schopnost osoby. U stěžovatele nebyl s ohledem na jeho profesi personalisty zjištěn vyšší dopad na možnost vykonávat práci.

[6] Vzhledem k vyhotovení srovnávacího posudku krajský soud neshledal potřebu provádět další dokazování (stěžovatel navrhoval vyhotovení znaleckého posudku z oboru revmatologie).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že práce vůbec není schopen. Dle revmatologických zpráv je jeho onemocnění v konečném stadiu. Nemůže sedět, eventuálně vykonávat administrativní práce, neboť při tom dochází k mrtvění končetin stoupajícímu směrem k hlavě včetně jazyka, závratím a k iniciování bolestivých stavů.

[8] Dále upozorňuje na rozpornost prvního a srovnávacího posudku, kterou dle všeho spatřuje v tom, že první komise využila postup dle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity a zvýšila procentní rozmezí pro zjištěné onemocnění o 10 procentních bodů, kdežto druhá komise tak neučinila. V této souvislosti uvádí, že krajský soud neprovedl jím navržený důkaz a nenechal vyhotovit znalecký posudek z oboru revmatologie za účelem stanovení rozsahu zdravotního postižení.

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůrazňuje, že posouzení zdravotního stavu v oblasti invalidních důchodů se sestává ze dvou částí, jednak z objektivního zjištění zdravotního stavu, jednak z hodnocení vztahu postižení k pracovní schopnosti konkrétní osoby. Stěžovatelova diagnóza je sice poměrně závažná, ve vztahu k jeho profesi, respektive ke snížení možnosti vykonávat administrativní práce, však nemá takový dopad, jak stěžovatel namítá. Žalovaná se v tuto chvíli kloní k tomu, že stěžovatelova pracovní schopnost poklesla o 55 %. Byť se jedná o jinou hodnotu, než je uvedena v posudcích lékařky žalované, tato odlišnost nemá pro věc význam, neboť stále jde o invaliditu druhého stupně (rozmezí činí 50 % až 69 %). Navrhuje tedy zamítnutí kasační stížnosti.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem [§ 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[12] V projednávané věci je sporné, zda se v případě stěžovatele jedná o invaliditu druhého nebo třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) nebo c) zákona o důchodovém pojištění. Pro posouzení této otázky je rozhodné, o kolik poklesla stěžovatelova pracovní schopnost. O invaliditu druhého stupně se jedná tehdy, pokud pracovní schopnost poklesla minimálně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, o invaliditu třetího stupně se jedná v případě poklesu o minimálně 70 %.

[13] Jak již uváděla žalovaná i krajský soud, posouzení poklesu pracovní schopnosti sestává ze dvou částí. Nejprve je nutné zjistit objektivní zdravotní stav posuzované osoby a určit hlavní zdravotní postižení, které je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dle § 2 odst. 1 a 3 vyhlášky o posuzování invalidity. Toto postižení je následně třeba podřadit pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k této vyhlášce, kde je současně

stanoveno procentní rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti. Konkrétní míra poklesu pracovní schopnosti posuzované osoby je pak stanovena s ohledem na konkrétní poměry a ve vztahu k jejímu profesnímu profilu (viz § 39 odst. 3 a 4 zákona o důchodovém pojištění). S ohledem na okolnosti věci lze také určit míru poklesu pracovní schopnosti až o 10 % vybočující z vymezené hranice za podmínek § 3 či § 4 vyhlášky.

[14] Stěžovatel v nynější fázi věci nerozporuje posouzení svého zdravotního stavu jako takového, jelikož krajský soud vycházel ze srovnávacího posudku, který na rozdíl od ostatních citovaných posudků přisvědčil stěžovatelově názoru o diagnóze bambusové páteře a míře funkčního postižení diagnostikovaného onemocnění dle kapitoly XIII oddílu E položky 3e vyhlášky o posuzování invalidity. Nesouhlasí však s tím, jak byla hodnocena míra poklesu jeho pracovní schopnosti. Pro jeho onemocnění je stanoveno rozmezí poklesu pracovní schopnosti mezi 65 % a 75 %. V nynější věci byla hodnocena na spodní hranici, tj. 65 %, v důsledku čehož se dle posudkové komise jedná o invaliditu druhého stupně. Dle stěžovatele měl být pokles jeho pracovní schopnosti hodnocen minimálně 70 %, kdy už by se jednalo o invaliditu třetího stupně. Uvádí, že v důsledku svého onemocnění není vůbec schopen pracovat, a to ani na administrativní pozici.
[15] Nejvyšší správní soud ke stěžovatelovým námitkám především uvádí, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je odbornou otázkou. Soud si takovou otázkou není oprávněn posuzovat sám, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti; krajský soud proto nechal vyhotovit výše uvedený posudek a srovnávací posudek jednotlivých posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. Soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává; nejsou-li namítány jiné vady řízení, ověřuje pouze to, zda je posudek příslušné posudkové komise úplný a přesvědčivý (k tzv. testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku srovnej setrvalou judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 25/2013 - 26).

[16] Krajský soud v nynější věci podrobně vysvětlil, proč srovnávací posudek podaný ve věci stěžovatele splňuje kritéria zmíněného testu úplnosti (viz body 31. – 39. napadeného rozsudku) a Nejvyšší správní soud neshledal důvod jeho závěry jakkoli přehodnocovat, na zmíněné pasáže napadeného rozsudku proto odkazuje. S ohledem na obsah stěžovatelových námitek považuje za vhodné i na tomto místě zopakovat, že posudková komise řádně zdůvodnila, proč stanovila míru poklesu jeho pracovní schopnosti na 65 %. Vycházela z předložené lékařské dokumentace, vlastního vyšetření, vyjádření stěžovatele, ze skutečnosti, že pracoval v kanceláři jako personalista, z práce neodešel ze zdravotních důvodů, ale pro neshody s vedením. Dospěla přitom k závěru, že stěžovatel je schopen práce na částečný úvazek při střídání poloh vsedě a vestoje i s možností odlehčení a k odstranění parestézií při chůzi (viz zejména stranu 7 poslední odstavec posudku). Stěžovatel s tímto hodnocením sice nesouhlasí, soud nicméně, aniž by jakkoli snižoval míru stěžovatelových obtíží a útrap, vychází při posouzení věci z objektivního hodnocení jeho možností provedených posudkovou komisí. Námitce nesprávného posouzení míry poklesu pracovní schopnosti proto nepřisvědčil.

[17] Z obdobných důvodů neshledal nezákonnost v tom, že krajský soud nenechal vyhotovit znalecký posudek z oboru revmatologie. Jak již bylo uvedeno, stěžovatelův zdravotní stav byl dostatečně posouzen ve srovnávacím posudku a tento posudek splňuje veškerá kritéria pro to, aby z něj mohly správní soudy v nynější věci vycházet. Za těchto

okolností by bylo další znalecké posouzení nadbytečné, na čemž stěžovatelův subjektivní nesouhlas s výsledky srovnávacího posudku nic nemění.

[18] K námitce rozpornosti prvního posudku a srovnávacího posudku, respektive stěžovatelově požadavku, aby byla míra poklesu jeho pracovní schopnosti navýšena o 10 %, soud uvádí následující.

[19] První posudková komise hodnotila stěžovatelovo onemocnění v jiném stupni funkčního postižení, konkrétně dle položky 3c, tedy jako středně těžké funkční omezení, pro které je stanoveno procentní rozpětí poklesu pracovní schopnosti 30 – 40 %. Vzhledem ke konkrétním okolnostem věci komise hodnotila míru postižení při horní hranici, respektive ji ještě zvýšila o 10 % podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity, neboť dospěla k závěru, že onemocnění má reálně větší dopad do stěžovatelovy možnosti profesní realizace dle citovaného ustanovení. Jinými slovy, první posudková komise uzavřela, že pokles pracovní schopnosti stěžovatele je ve skutečnosti vyšší, než hraniční hodnota 40 %, proto ji postupem podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity zvýšil na 50 %.

[20] Srovnávací posudková komise však hodnotila stěžovatelovo onemocnění jiným stupněm funkčního omezení, a to dle položky 3e jako velmi těžké funkční omezení, pro které je stanoveno odlišné rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 65 % až 75 %. S ohledem na konkrétní okolnosti věci stanovila pokles pracovní schopnosti stěžovatele 65 %.
[21] Z uvedeného přehledu je patrné, že stěžovatelův argument je zcela nelogický. Skutečnost, že první posudková komise hodnotila pokles pracovní schopnosti stěžovatele nad rámec horní hranice 40 %, neboť ji s ohledem na okolnosti věci shledala jako nedostatečnou, neznamená, že srovnávací komise měla pokles pracovní schopnosti hodnotit více než 65 %, nebo dokonce nad rámec horní hranice 75 %.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2018

JUDr. Radan Malík
předseda senátu